

Veehouders willen meer aandacht voor gezondheid en vruchtbaarheid in fokdoel

De erfelijke aanleg voor productie mag best wat minder snel stijgen als koeien vruchtbaarder en gezonder worden. Dit komt naar voren uit een enquête over het fokdoel. De uitkomsten laten ook zien dat de visie van veehouders op vruchtbaarheid verandert.

TEKST WICHERT KOOPMAN

Wat voor koe willen Nederlandse en Vlaamse melkveehouders in de toekomst op stal hebben? Dat is de vraag die centraal staat in de fokdoeldiscussie die Coöperatie CRV iedere vijf jaar organiseert. Een belangrijk onderdeel van deze discussie is een online enquête die werd uitgezet onder de leden van de coöperatie. Ruim 2000 melkveehouders vulden deze in. De overgrote meerderheid van hen melkt holsteinkoeien, maar ook de rassen fleckvieh, mrij, brown swiss, jersey en montbéliarde waren vertegenwoordigd, net als oorspronkelijke Nederlandse en Vlaamse dubbeldoelrassen.

Vruchtbaarheid knelpunt bij holstein

Paul Vriesekoop, manager coöperatiezaken bij CRV, maakte een eerste analyse van de resultaten. 'We hebben veehouders onder andere gevraagd wat ze zouden willen verbeteren in de prestaties van hun veestapel', vertelt hij. Ongeveer een kwart geeft aan te willen werken aan een hogere levensduur en rond de 20 procent noemt verhoging van de productie als belangrijkste doelstelling, waarbij opvalt dat Vlaamse veehouders productie belangrijker vinden dan hun Nederlandse collega's. Een betere diergezondheid wordt door 16 procent van de respondenten als

voornaamste doel genoemd, een hogere vruchtbaarheid en beter exterieur door rond de 10 procent. 'Als het gaat om het belangrijkste probleem dat veehouders ervaren, is er een belangrijk verschil tussen veehouders met holsteins en veehouders met dubbeldoelrassen', constateert Vriesekoop. Zo noemt 19 procent van de dubbeldoelfokkers hun koeien probleemloos. Klauwgezondheid wordt door 15 procent van hen als probleem ervaren, net als vruchtbaarheid en uiergezondheid. Ongeveer 12 procent vindt een te lage melkproductie een probleem. Van de veehouders met holsteins noemt 26 procent vruchtbaarheid als belangrijkste knelpunt, gevolgd door klauwgezondheid (23 procent), uiergezondheid (16 procent) en levensduur (10 procent). Niet meer dan 5 procent van de holsteinfokkers vindt melkproductie een probleem. Ook bij deze vraag benoemen Vlaamse veehouders productie twee keer zo vaak als Nederlandse veehouders.

Minder productie in NVI

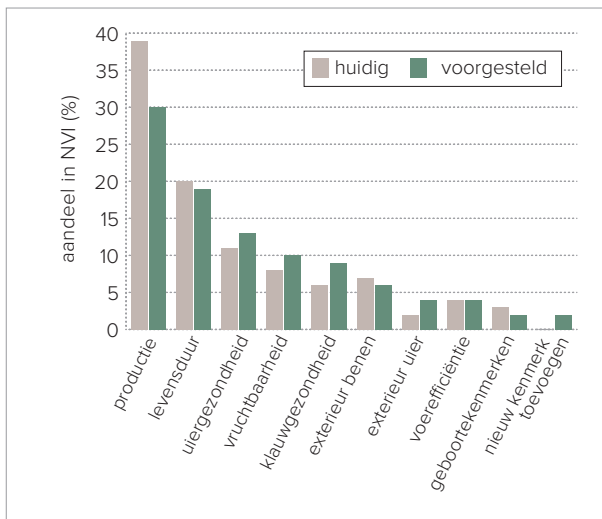
In de enquête is veehouders gevraagd naar hun ideale invulling van de totaalindex NVI. Ze mochten hiervoor in totaal 100 punten verdelen over verschillende kenmerken. De resultaten voor de melkrassen zijn weergegeven in figuur 1. Hierin zijn ook de wensenlijstjes voor de toekomst vergeleken met de huidige opbouw van de NVI. 'Als het aan veehouders ligt, mag productie minder zwaar worden meegewogen', benoemt Vriesekoop een opvallende uitkomst. 'Daarvoor in de plaats zou meer gewicht mogen worden toegekend aan uiergezondheid, vruchtbaarheid en klauwgezondheid. Daarnaast is uier iets belangrijker geworden', constateert hij. Ook in de kwalitatieve waardering van kenmerken in het fokdoel komt volgens Vriesekoop de vraag naar probleemloos functionerende koeien duidelijk naar voren. Zo geeft meer dan 90 procent van de veehouders aan uiergezondheid, klauwgezondheid en vruchtbaarheid belangrijk of zeer belangrijk te vinden. Ook levensduur krijgt van meer dan 90 procent van de respondenten deze waardering. 'Maar de antwoorden maken ook duidelijk dat veehouders willen blijven fokken op productie. Zo vindt 55 procent dit kenmerk zeer belangrijk en nog eens 39 procent belangrijk', nuanceert de manager coöperatiezaken de conclusies. Als onbelangrijke of zeer onbelangrijke kenmerken worden A2A2 (42%), een kleinere koe (37%) en hoornloosheid (35%) het meest genoemd.

Figuur 2 laat zien dat de wensen van veehouders met dubbeldoelkoeien iets afwijken van de wensen van veehouders met koeien van melkrassen. Ook de dubbeldoelfokkers willen meer aandacht voor uiergezondheid en vruchtbaarheid (klauwgezondheid zit nu niet in de NVI

Fokdoeldiscussie krijgt vervolg

Met een analyse van de fokdoel-enquête is het eerste deel van de fokdoeldiscussie afgerond. De komende maanden zullen de resultaten verder uitgewerkt worden. In september stelt het hoofdbestuur van de

Coöperatie CRV voor de verschillende rassen officieel het actuele fokdoel vast. Concreet kan dit betekenen dat de formule voor de NVI wordt aangepast of dat hier nieuwe kenmerken aan worden toegevoegd.

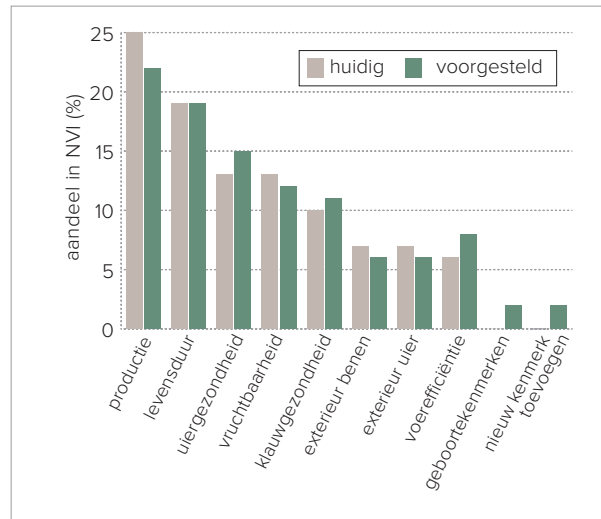

Figuur 1 – Weging van kenmerken in de huidige NVI voor melkkrassen en de ideale weging volgens de fokdoelenquête

voor dubbeldoelrassen), maar ze zijn minder bereid om hiervoor vooruitgang op productie te laten schieten. Invullers van de vragenlijst hadden de gelegenheid om aanvullende opmerkingen te plaatsen. Hierin valt het Vriesekoop op dat veehouders anders zijn gaan denken over productie. ‘De aandacht verschuift van kilogrammen naar percentages vet en eiwit, waarschijnlijk onder invloed van de fosfaatquotering’, constateert hij. In de NVI wordt productie nu meegenomen als Inet. Deze index is gebaseerd op kilogrammen vet, eiwit en lactose.

Visie op vruchtbaarheid verandert

Vriesekoop ziet in de uitkomsten van de enquête een kentering in de visie op vruchtbaarheid. ‘Veehouders willen meer aandacht voor vruchtbaarheid in het fokdoel. Maar bij de melkkrassen noemt maar 17 procent tussenkalf tijd als belangrijkste vruchtbaarheidskenmerk, terwijl 60 procent het aantal inseminaties per dracht het belangrijkste vindt. Bij de dubbeldoelrassen ligt dit op respectievelijk 25 en 56 procent’, laat hij zien.

Figuur 2 – Weging van kenmerken in de huidige NVI voor dubbeldoel en de ideale weging volgens de fokdoelenquête

Deze denkrichting is ook terug te zien in de antwoorden op de vraag over de ideale lactatielengte. In de enquête werd veehouders gevraagd een keuze te maken tussen vier lactaties van 340 dagen of drie lactaties van 450 dagen voor eenzelfde levensproductie. Een kleine meerderheid van de holsteinfokkers (58%) kiest voor vier kortere lactaties. Maar 42 procent van de respondenten geeft aan de koeien liever een keer minder te laten afkalven. ‘Rondom afkalven is het risico op gezondheidsproblemen het grootst. Bovendien zijn koeien persistenter geworden, wat betekent dat ze later in de lactatie nog steeds een goed productieniveau halen’, legt Vriesekoop uit. Overigens hebben dubbeldoelfokkers nog wel een duidelijke voorkeur voor kortere lactaties. Zo’n 78 procent geeft de voorkeur aan 4 lactaties van 340 dagen. De veranderende visie op vruchtbaarheid komt ook naar voren in het antwoord op de vraag welk nieuw kenmerk veehouders zouden willen toevoegen aan de NVI. Persistentie wordt het vaakst genoemd, naast nieuwe uierkenmerken, gehalten, karakter en laatrijtheid. |

Veehouders willen blijven fokken op productie, maar de vooruitgang mag best iets minder snel gaan als koeien vruchtbaarder en gezonder worden

